

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

2

Vragen van het lid **Ruers** (SP) op 23 september 2014 medegedeeld aan de Minister van Veiligheid en Justitie inzake *de pilot «Procesversnelling in hoger beroep» bij de gerechtshoven Amsterdam en 's-Hertogenbosch*.

Antwoorden van de heer **Opstelten** (Minister van Veiligheid en Justitie (ontvangen 4 november 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met de pilot procesversnelling in hoger beroep, die per 1 januari 2013 is ingevoerd bij de gerechtshoven Amsterdam en 's-Hertogenbosch, waarbij afgeweken wordt van het tot dan toe geldende landelijke procesreglement met het oogmerk «de doorlooptijd van de procedure sterk te bekorten en meer regie mogelijk te maken»?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Kunt u aangeven waarom in het Jaarverslag Rechtspraak 2013, een uitgave van de Raad voor de Rechtspraak uit mei 2014, geen melding wordt gemaakt van voornoemde pilots bij de twee gerechtshoven en de resultaten ervan? Deelt u de opvatting van de vragensteller dat het ontbreken van voornoemde pilots in het Jaarverslag Rechtspraak 2013 een omissie is en zo ja, bent u bereid het daarheen te leiden dat deze omissie op korte termijn wordt hersteld?

Antwoord 2 en 3

In het Jaarverslag 2013 doet de Rechtspraak verslag van de actuele stand van zaken met betrekking tot de doorlooptijden, de productiviteit en de werkvoorraden. Het gaat om het landelijk beeld.

Ik zie het ontbreken van informatie over voornoemde pilots in het jaarverslag van de Rechtspraak dan ook niet als een omissie.

Vraag 4

Is het volgens u juist dat bij beide hoven de pilots weliswaar hebben geleid tot een versnelling van de behandeling van nieuwe zaken, maar dat daardoor tegelijk er vertraging is ontstaan bij de oude zaken?

Zo ja, op welke manier denkt u deze vertraging te kunnen opheffen?

Antwoord 4

De pilots procesversnelling zijn gestart vanuit de overtuiging dat het in het belang van de rechtzoekenden is dat ook in hoger beroep de doorlooptijden aanzienlijk worden verkort. Door een andere werkwijze is getracht te onderzoeken of zo'n verkorting mogelijk is. De uitkomst van dit onderzoek is zonder meer positief. Het is juist dat de nieuwe zaken die na de start van de pilot procesversnelling zijn aangebracht tot een gemiddeld snellere afdoening hebben geleid. Dit ging gepaard met een aantal beslissingen tot aanhouding van de uitspraak in reeds voor de start van de pilot gestarte, «lopende», zaken. Deze aanhoudingsbeslissingen zijn rechterlijke procesbeslissingen in de zin van art. 23 lid 2 Wet RO. Een beslissing tot aanhouding is aan het individuele oordeel van de onafhankelijke rechter.

In 's-Hertogenbosch zijn zowel lopende zaken, met inachtneming van een overgangstermijn, als nieuwe zaken onder de werking van de pilot gebracht. Daarmee is in alle zaken aanvankelijk een aanzienlijke versnelling gerealiseerd. Door de versnelling in de procedure is echter gedurende enige periode in 2013 het aantal pleidooien en het aantal zaken waarin arrest werd gevraagd explosief gestegen. Vanwege onvoldoende capaciteit is als gevolg daarvan een achterstand ontstaan. Het bestuur van het gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft, evenals het bestuur van het gerechtshof Amsterdam, extra middelen ter beschikking gesteld om de rechterlijke capaciteit van de handelsteams te versterken. Deze versterking heeft niet kunnen verhinderen dat in een aantal zaken de beoogde uitspraaktermijn niet is gehaald. In de loop van 2014 is de bezetting van de handelsteams waar mogelijk nog verder versterkt. Beide gerechtshoven hebben ook voor 2015 aanvullende middelen ter beschikking gesteld en onlangs opnieuw vacatures opengesteld. Naar verwachting zal de ontstane vertraging in de loop van 2015 zijn ingelopen. De gemiddelde doorlooptijden in handelszaken zullen dan aanzienlijk zijn teruggebracht ten opzichte van het niveau van vóór de start van de pilots.

Vraag 5

Bent u bekend met het artikel van mr. T. Gardenbroek in het NJB van 12 september 2014, pag. 2129, getiteld «Versnelling van doorlooptijden, realistisch of Haagse bluf»?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Deelt u het oordeel van de heer Gardenbroek in genoemd artikel, waar deze stelt dat bij het hof te Amsterdam als gevolg van de pilot in kwestie zaken die niet tot de pilot behoren op de plank blijven liggen omdat elke bestuurlijke inzet gericht is op het welslagen van de pilot?

Antwoord 6

De werkvoorraad aan oude zaken is in de loop van 2014 gestaag afgenomen. Het beeld dat oude zaken op de plank zouden blijven liggen is feitelijk onjuist. Ook landelijk gezien is de werkvoorraad civiele handelszaken bij de Hoven gedaald van 10.810 zaken eind 2011 naar 9.540 zaken eind 2013¹.

De bestuurlijke inzet in Amsterdam is er op gericht geweest om de rechterlijke capaciteit van de handelsteams te vergroten door de inzet van tijdelijk bij het hof gedetacheerde raadsheren.

Vraag 7

De heer Gardenbroek maakt in zijn artikel melding van een publicatie in Het Parool van 19 juli 2014, waaruit blijkt dat als gevolg van de pilot er problemen zijn ontstaan bij zaken buiten de pilot en tevens problemen bij de pilot zelf, «zoals veel meer onbedoelde pleidooien met alle vertraging in de afhandeling van dien.» Volgens de auteur werden deze problemen door een woordvoerder van het hof ruiterlijk erkend. Bent u met deze problemen bekend?

Zo ja, sinds wanneer?

¹ Jaarverslag Rechtspraak 2013, Tabel 4: werkvoorraadontwikkeling 2012 en 2013, pagina 43

Welke stappen en maatregelen heeft u inmiddels genomen om deze problemen op te lossen?

Antwoord 7

Het is juist dat advocaten van partijen in toenemende mate pleidooi vragen. De keuze om pleidooi te vragen ligt bij partijen en hun advocaten. Het hof kan, behoudens zeer bijzondere omstandigheden, een pleidooiverzoek niet afwijzen. Het hof heeft de advocatuur laten weten dat de pilot niet noodzaak tot het vragen van pleidooi, voor zover daarover misverstand mocht bestaan. In 's-Hertogenbosch is het aantal pleidooien sinds begin 2014 ongeveer weer terug op het niveau van voor de inwerkingtreding van de pilot. Mitsdien is ter zake in 's-Hertogenbosch geen bijzonder probleem.

Met het wetsvoorstel «vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht», dat onlangs bij de Tweede Kamer is ingediend, krijgt de rechter meer ruimte om regie te voeren ten aanzien van het verloop van de procedure. Het pleidooi als afzonderlijke proceshandeling vervalt. De mogelijkheid om een mondelinge toelichting te geven wordt onderdeel van de mondelinge behandeling. In geval partijen gezamenlijk verzoeken om af te zien van een mondelinge behandeling en vragen om meteen vonnis te wijzen, kan de rechter daartoe overgaan indien hij de mondelinge behandeling niet nodig acht met het oog op een gedegen oordeelsvorming.

Vraag 8

In hetzelfde artikel maakt de auteur melding van een ernstige vertraging in een bepaalde zaak, waarbij het Hof zich excuseerde met: «Door samenloop van Pilotzaken met zaken die al voor de start van de Pilot onder het oude regime aanhangig waren is bij de behandeling van een aantal zaken vertraging ontstaan.»

Kunt u in concreto aangeven hoe groot als gevolg van de pilots de vertraging bij de «oude» zaken is bij zowel het hof te Amsterdam als het hof te 's-Hertogenbosch?

Vragensteller is bekend met een vergelijkbare vertraging in «oude» zaak bij het hof te Amsterdam, waarbij het hof na enkele tussenarresten op 1 juli 2014 bekend maakte dat het hof arrest zal wijzen op 27 januari 2015.

Bent u het met de vragensteller eens dat een dergelijke vertraging onwenselijk is en in strijd is met de goede procesorde?

Antwoord 8

De vertraging die zich in de afdoening van een aantal oude zaken voordoet, varieert per zaak. De datum waarop arrest gewezen wordt, varieert eveneens per zaak. Het heeft, bij een redelijkerwijze te verwachten vertraging, in het algemeen de voorkeur om een haalbare datum te noemen waarop arrest gewezen zal worden, juist om partijen niet telkens met nader uitstel van die datum te confronteren. Zonder te weten welke zaken in het artikel specifiek worden bedoeld, kan in het algemeen worden gesteld dat een dergelijke vertraging onwenselijk is. Het is aan de (hogere) rechter om uitspraken te doen over een eventuele strijd met de goede procesorde in een concrete zaak.

Vraag 9

De heer Gardenbroek besluit genoemd artikel in het NJB met de opmerking dat de kloof tussen werkvloer en management nog lang niet gedicht is, waarbij hij verwijst naar het bekende manifest van de raadsheren uit Leeuwarden.

Deelt u dit oordeel van de heer Gardenbroek?

Zo nee, waarom niet?

Zo ja, welke stappen gaat u nemen om deze kloof zo spoedig mogelijk te slechten?

Antwoord 9

Ik ga er vanuit dat werkvloer en management zich in dat doel juist kunnen vinden. Doelstelling van de pilot in Amsterdam was om te beproeven of de doorlooptijden van handelszaken door een andere werkwijze teruggebracht konden worden. Dit doel is gehaald en in dit opzicht is de pilot succesvol geweest. Door de procesversnelling is een tijdelijk probleem in een ander zaaksegment ontstaan. De Raad heeft mij verzekerd dat het bestuur van

gerechtshof Amsterdam goed op de hoogte is van hetgeen in de betrokken pilot speelt en dat het bestuur zijn uiterste best doet om door inzet van extra middelen en raadsheren vertraging zoveel mogelijk over de gehele linie te beperken. Hetzelfde geldt in essentie voor het bestuur van het gerechtshof 's-Hertogenbosch.